

Nr 89.

Ankom till riksdagens kansli den 11 augusti kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vården av blinda dövstumma och blinda sinnesslöa m. fl. jämte i ärendet väckta motioner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 18 sistlidne maj avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkten 197 av åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående vården av blinda dövstumma och blinda sinnesslöa med flera beräkna för ändamålet för år 1915 ett extra anslag av 150,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 195, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit riksdagen att

dels, för anordnande genom statens försorg av nödig anstaltsvård för blinda med komplicerat lyte, besluta upprättande av en för ändamålet erforderlig vårdanstalt samt för uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Th. Kellgren utarbetade ritningar, av därför behöfliga byggnader med tillhörande anläggningar å det av Lunds stad erbjudna, av departementschefen i statsrådsprotokollet närmare angivna tomtområdet bevilja ett anslag å 521,000 kronor och därav på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel låta redan under år 1914 förskottsvis utanordna vad av sistnämnda belopp kan under året erfordras,

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 6 saml. 52 häft. (Nr 89—91.) 1

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att vid den tid, då den föreslagna statsanstalten träder i verksamhet, för statsverkets räkning övertaga drottning Sofias stiftelses och den till denna stiftelse anknutna vårdanstaltens dåvarande tillgångar under utfästelse å statens vägnar om fullgörande av de särskilda villkor och förbehåll, som innehållas i stiftelsens reglemente eller eljest kunna vara fästade vid sagda tillgångar eller särskilda delar därav.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft

dels en av herr *A. Petrén* inom första kammaren väckt motion (nr 95), däri hemställts om sådan ändring i Kungl. Maj:ts ovan berörda proposition nr 195, att platsen för här föreslagna anstalt för blinda med komplicerat lyte bestämmes till det av Malmö stad för ändamålet i fråga erbjudna området,

dels ock en av herr *V. Rydén* inom andra kammaren väckt motion (nr 253), däri föreslagits, att riksdagen ville besluta, att den föreslagna vårdanstalten för blinda med komplicerat lyte skall uppföras å det av Malmö stad erbjudna, i statsrådsprotokollet den 20 juni 1914 närmare angivna tomtområde.

Till stöd för förstberörda motion har av herr Petrén anförts följande:

»I propositionen nr 195 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t begärt anslag för upprättandet av en vårdanstalt för blinda med komplicerat lyte å ett av Lunds stad för ändamålet erbjudet, strax norr om densamma beläget område. Kungl. Maj:t har härvid frångått det förslag, som framlagts av de i oktober 1913 för frågans ytterligare beredning tillkallade sakkunniga, vilka förordat anstaltens förläggning till ett av Malmö stad erbjudet, invid det nya fängelset därstädes beläget område. Bestämmande för Kungl. Maj:t synes därvid framför allt hava varit dels fördelarna för den akademiska forskningen och undervisningen, som skulle vinnas genom anstaltens förläggning till Lund och vilka särskilt framhållits av medicinska fakulteten därstädes, och dels ett i platsfrågan av kungl. överintendentensämbetet avgivet yttrande, däri Malmö-förslaget avstyrkes med bland annat den motiveringen, att området i fråga har allenast 100 meters bredd, vilket är allt för ringa för att detsamma, efter bebyggande, skulle kunna lämna tillbörligt fritt område för fängelset. Denna överintendentensämbetets uppgift vilar emellertid på en missuppfattning. Som framgår av det å sid. 73 och 75 i kungl. propositionen anförda har nämligen det av Malmö stad erbjudna området, en bredd av 185 meter, medan ovannämnda

siffra (100 meter) gäller bredden å endast den närmast fängelset liggande delen av området i fråga, som staden förbundit sig att hålla planterad och fri från bebyggande. I själva verket äro — såsom de sakkunniga betonat och i övrigt även Kungl. Maj:t vitsordat — båda de två här avhandlade platserna mycket lämpliga för ändamålet i fråga.

Inom de sakkunniga har emellertid den nuvarande anstaltens föreståndarinna, fru Elisabet Anrep-Nordin, varmt talat för anstaltens förläggande till den av Malmö erbjudna platsen, på grund av de utmärkta kommunikationer den genom härvarande spårväg erhåller. Med anledning härav har även undertecknad biträtt Malmö-förslaget, då även med detta universitetets intressen synas mig kunna bli tillgodosedda, något som jag, i likhet med medicinalstyrelsen, anser vara av så stor vikt, att det som villkor för anslaget till anstaltens upprättande bör fordras, att densamma jämte dess material för undervisningsändamål ställes till Lunds universitets förfogande. Förutom det ovan nämnda finnes emellertid ännu ett skäl, varför jag förenat mig med de övriga sakkunniga i att förorda det av Malmö stad erbjudna området som förläggningsplats för anstalten, nämligen det att — såsom fångvårdsstyrelsen framhållit — grannskapet av en anstalt utav här ifrågavarande slag för fängelset vore fördelaktigare än en öppen plantering, som lätt kunde bli samlingsplats för nöjessökande eller ett tillhåll för den lösa befolkningen. Därtill kommer, att — om också de sakkunniga icke med någon säkerhet velat förutsätta att fängelset för framtida utvidgningsbehov kunde erhålla någon mindre del av området i fråga (varom fångvårdsstyrelsen uttalat önskan) — detta synes mig vara i hög grad sannolikt, då enligt den diskuterade planen för byggnadernas (såväl deras, som omedelbart skola uppföras, som deras, som först senare tillkomma) läge det sydligaste hörnet av området skulle bli fritt till sådan storlek, att här bleve utrymme för en sinnessjukavdelning, ett annex, som enligt mitt förmenande även detta centralfängelse — i likhet med vad som skett med Härnösands centralfängelse och är beslutat beträffande Långholmens — borde utrustas med, men vartill plats icke lär finnas inom det nuvarande fängelseområdet, medan åter dess förläggande utanför detta bleve alltför öppet, om det icke delvis bleve begränsat av en anstalt.»

I fråga om herr Rydén's ovanberörda motion har till stöd för densamma anförts följande:

»I den kungl. proposition, nr 195, vari Kungl. Maj:t hos riksdagen åskat medel till upprättande av en vårdanstalt för blinda med komplicerat lyte, föreslås, att ifrågavarande anstalt förlägges till Lund, medan de sakkunniga föreslagit förläggning till en i propositionen närmare angiven

tomt i Malmö. Vid valet af förstnämnda plats synas tillräckliga hänsyn till den föreslagna anstaltens egna intressen ej blivit tagna. Huvudsakligen på grund av uttalanden från överintendentensämbetet och Lunds universitets medicinska fakultet synes departementschefen hava bestämt sig för Lunda-förläggningen.

Vad först överintendentensämbetets utlåtande vidkommer, så synes detta grunda sig på ett rent misstag från ämbetets sida. Den föreslagna tomten i Malmö skulle enligt ämbetets förmenande vara »allena 100 meter» bred, och denna tomtbredd finner ämbetet helt naturligt »allt för ringa för att densamma, efter bebyggande, skulle kunna lämna tillbörligt fritt område för fängelset», i vars omedelbara närhet den föreslagna tomten är belägen. Vid ett närmare studium av de i ärendet förefintliga handlingarna (bland annat en kartsbild över Malmötomtens område) lär ämbetet finna, att det utlåtits sig över bara den del av Malmötomten, som ligger närmast intill fängelset, och som staden förbundit sig att ej låta bebygga. De sakkunniga hade givetvis tänkt sig, att *hela* Malmötomten skulle få disponeras av den blivande anstalten. Och då blir utrymmet så rikligt, att alla de synpunkter fängvårdsstyrelsen önskat få tillgodosedda kunna bli till fullo beaktade. Till och med torde man med all rätt kunna gentemot överintendentensämbetets i det här fallet onekligen något svaga auktoritet kunna med fängvårdsstyrelsen instämma däri, att det vid blindanstaltens förläggning intill fängelset kunde »anses såsom en fördel, att genom dess överlämnande till kronan för avsedda ändamålet allmänheten utestängdes från platsen, vilken möjligen eljest kunde komma att upplåtas till samlingsställe för nöjessökande eller bliva ett tillhåll för den lösa befolkningen».

Om sålunda överintendentensämbetets utlåtande, på grund av att det samma vilar på ett misstag om Malmötomtens storlek m. m., torde helt böra lämnas ur räkningen vid anstaltsfrågans bedömning, äro givetvis de av medicinska fakulteten framförda synpunkterna så mycket mera beaktansvärda. Det har emellertid ej av fakulteten bestritts — och kan ej heller bistridas — att anstalten vid en förläggning till Malmö skulle få en *synnerligen god* lösning av sin läkare- och sjukvårdsfråga. Tvärtom är Malmö allmänna sjukhus för närvarande vida bättre utrustat än Lunds lasarett och blir även efter de av riksdagen beslutade utvidgningarna av sistnämnda sjukvårdsinrättningar fullt jämförligt i utrustning, i vissa avseenden till och med överlägset. Det har ej heller av fakulteten bestritts, att universitetet skulle kunna även med Malmöförläggningen fullt utnyttja det undervisningsmaterial, som anstalten skulle bjuda. Naturligtvis vore det något bekvämare för universitetet att ha anstalten i Lund, men det är sannerligen ej något besvär att tala om, ifall vederbörande skulle för den sakens

skull behöva underkasta sig en 25 minuters järnvägsresa, då tågförbindelser finnas åtminstone 1 à 2 gånger i timmen.

Vad som vid förlägningsfrågan måste ställas i främsta rummet är *anstaltens egna behov och intressen*. Och då hava de sakkunniga ej tvekat om sitt förord. Ser man på det praktiska arbetet och det dagliga livet inom anstalten, då måste Malmöalternativet vara att avgjort föredraga. Föreståndarinnan för Drottning Sofias stiftelse, fru Elisabet Anrep-Nordin, tillika medlem av de båda sakkunnignämnderna, har i en mig tillställd P. M., som här bifogas, utvecklat sina synpunkter på förlägningsfrågan, vilka synas mig avgörande.

Säkert är, att en hel del av de ekonomiska beräkningar, som av de sakkunnige uppgjordes, ej äro giltiga vid en Lundaförläggning, utan att utgifterna för såväl anstaltens underhåll som nybyggnad komma att ställa sig högre än enligt de sakkunnigas kalkyler.»

Den i sistberörda motion omnämnda P. M., vilken bifogats densamma såsom bilaga, är av följande lydelse:

»Det synes mig, som om framhållandet av staden Lunds fördelar vid den blivande anstaltens förläggning dit skett på bekostnad av de fördelar, som dess förläggande till Malmö skulle bereda anstalten själv. Fördelarna för själva anstalten borde dock väga tyngre än de fördelar anstalten komme att bereda det samhälle, dit den förlägges. Om fördelarna för anstalten minskas genom dess förläggande till Lund, borde denna förlust alltså uppvägas av de fördelar densamma skulle bereda universitetet i Lund, däri-genom att det studiematerial, som anstaltens alumner kunde erbjuda, stode till omedelbart förfogande. Avståndet mellan Malmö och Lund är dock så obetydligt och järnvägsförbindelsen dem emellan så livlig, att intet verkligt hinder borde möta för studerande i Lund att även i Malmö göra dessa studier. Jämföras liknande förhållanden i Stockholm, så torde man finna, att desamma erbjuda vida större svårigheter där än de, som skulle bliva en följd för Lundaborna, om anstalten förlades till Malmö. Det vore väl ändå icke meningen, att sådana studier skulle dagligen bedrivas, eller att anstalten skulle stå öppen när som helst för vilken studerande som helst. Anstaltens huvuduppgift bör icke vara att tillhandahålla studiematerial åt vetenskapen, utan att vårda och uppfostra de vanlottade, för vilka den är avsedd. De förhållanden, som kunna befordra denna anstaltens uppgift, böra därför anses vara de viktigaste.

Bland de förmenta fördelarne av anstaltens förläggning till Lund har också framhållits närheten till det där förlagda hospitalet och den psykiatriskt skolade läkarvård, som därifrån med lätthet skulle stå till buds. Men då anstalten icke är avsedd för sinnessjuka i egentlig mening, men deras

antal, som äro epileptiska, vanföra, kroppsligt sjuka är många gånger större än de sinnessjukas inom anstalten, vore vi föga hjälpta med endast en psykiater till läkare. De vanföras behov av läkarvård t. ex. är ännu mera trängande än de sinnessjukas, ehuru även de senare behöva den bästa läkarvård.

De praktiska olägenheterna för anstalten vid dess förläggning till Lund har man därifrån sökt bagatellisera eller rent av bortresonera. Så t. ex. avståndsfrågan. På grund av uppgifter från andra anstalter i Lund, såsom t. ex. sinnesslöanstalten (2,200 m.), fattigvården (900 m.), dövstumskolan (900 m.) och andra, (med häst på stall), meddelar man, att från dessa anstalter det angivna respektive avståndet från stadens centrum icke har minsta betydelse och icke erbjuder några svårigheter o. s. v. för transporten till och från respektive anstalter. Jag anser, att i detta fall ingen jämförelse mellan de nämnda anstalterna och den blivande anstalten — 1,450 m. från stadens centrum — för blinda med komplicerade lyten är möjlig, ty ingen enda av dessa blinda kansändas ut för bud eller transporter till eller från anstalten, då däremot alla de nämnda anstalterna antagligen i icke ringa utsträckning begagna sig av den handräckning, som respektive alumner kunna erbjuda.

'Även om anstaltens inköp av födoämnen och andra förnödenheter sker genom leverans', så är det enligt min erfarenhet onekligen en stor fördel, att husmodern (och föreståndarinnan) har tillfälle att genom personligt besök själv göra urval av respektive varor och ej uteslutande vara hänvisad till att taga emot vad man behagar sända, men om man i så fall nödgas i vad väder som helst göra en promenad på 3 km., försvåras saken.

Vad transport av alumner vid behov av läkarvård ofta eller kanske daglig sådan för längre tid beträffar, så bleve det ingen lätt sak att föra dessa hjälplösa blinda till sjukdomsinrättningarna i Lund, ty redan detta afstånd är för stort att till fots göras utan svårighet. Att ständigt anlita främmande åkdon blir både obekvämt och omständligt, och i Lund finnas blott några få bilar eller andra åkdon att omedelbart tillgå, men inga i närheten av anstalten. Frånsett kostnaden, måste bristen på åkdon i många fall komma att verka som en hämsko på anstaltens skötsel. Jag anser därför, att om anstalten skall förläggas på den ifrågasatta platsen i Lund, är det nödvändigt där hava 'häst på stall' (beräknade till en summa av stallbyggnad = 9,600 kronor; häst, åkdon, redskap m. m. 2,500 kronor = 12,100 kronor för en gång samt minst 750 kronor årligen).

Fördelen av spårväg till porten vid eventuell förläggning i Malmö är av stor praktisk betydelse för anstaltens drift icke blott i sådana och dylika fall, som nyss framhållits, utan därjämte för den stora personalens bekvämlighet och trevnad. Folk, som ägna sitt liv åt detta uppslitande

arbete och som måste vistas bland dessa ytterst vanlottade, böra kunna med lätthet komma i beröring med normala människor och icke vara isolerade genom dåliga kommunikationer, vilka saknas mest under den mörka, dystra hösten och vintern.

I Hammarbyförslaget hade beräknats anordnande av ett bageri inom anstalten för en kostnad av flera tusen kronor. Vid anstaltens föreslagna förläggning till Malmö ansågs, att med de för konsumenter förmånliga rådande förhållanden i den större staden Malmö kunde kostnaderna för ett tidsenligt bageri av den storlek, som här kräves, uteslutas likasom också kostnaden för driften — och brödbehovet fyllas från bagerier i staden. Att detta behov lika lätt och bra kunde fyllas i den mycket mindre staden Lund är väl tvifvelaktigt, varför det torde vara nödvändigt och försiktigast att återigen i programmet taga anordnande av bageri, för den händelse anstalten förlägges till Lund.

Förbrukningen av kol inom anstalten kommer säkerligen att uppgå till icke obetydligt belopp, och det är väl antagligt, att denna vara genom omlastning i Malmö och transport på järnväg därifrån till Lund måste bliva dyrare för konsumenten i den senare staden än den förra.

Varor i allmänhet, såsom specerier, manufakturvaror o. d., böra väl i de stora affärerna i Malmö kunna påräknas billigare än i Lund med deras mången gång dyrare transportkostnader.

En annan stor fördel, som Malmö erbjuder, i synnerhet för personalen, men även för ett urval av eleverna, och vilken för dem alla är av största betydelse — är bad och simning i öppna sjön. Någon motsvarighet härtill kan Lund aldrig erbjuda, ty att resa ut till Bjerred skulle vara så omständligt och besvärligt samt medföra så pass stora kostnader, att det näppeligen låte sig göra annat än undantagsvis. I Malmö kan man för 10 öre komma från porten ända till badhuset. Sofiastiftelsen har under flera somrar anordnat sommarkolonier vid Västkusten, och för de alumner, som fått vara med där, har det på alla sätt varit till stor nytta och glädje. Några av dem hava där t. o. m. lärt att simma. Då man framhållit det höga, fria läget i Lund, norr om staden och den vidsträckta utsikten, tycks man hava glömt, att den eventuella platsen i Malmö också erbjuder en enastående vacker utsikt över Öresunds blånande vatten så långt ögat når, över staden och hamnen med dess livliga sjöfart samt över den fria slätten i öster och söder. Läget 300 m. från Öresund med dess saltmättade ozonrika luft måste ur hälsosynpunkt hava sin stora betydelse för en anstalt av ifrågavarande slag. I Lund skulle anstalten komma att ligga mycket högt på den stora slätten utan minsta skydd mot sommarens brännande sol och torra, heta vindar eller stormarna under

höst och vinter. Det torde dröja ganska många år, innan de tilltänkta planteringarna kunna mildra dessa obehag, och till dess bleve det nödvändigt att uppföra s. k. lekskjul för de olika avdelningarna. I Malmö finnes redan en del stora träd på tomten och fängselbyggnaden lämnar ett gott skydd i väster mot sol och storm.»

Utskottets
yttrande.

Här förevarande gren av abnormundervisningen, nämligen vården av blinda med komplicerat lyte, är den enda, där det allmänna icke i ena eller andra formen på ett mera direkt sätt ingripit. Den omvårdnad, som kommit ifrågasvarande vanlottade till del, har beretts dem genom den numera i Vänersborg belägna vårdanstalt, som brukar benämnas Drottning Sofias stiftelse. Under sagda benämning är att hänföra ej endast omförmälda enskilda uppfostrings- och vårdanstalt för blinda dövstumma och blinda sinnesslöa, utan även en särskild stiftelse avsedd allenast att för insamlade eller annorledes bekomna medel anskaffa och tillhandahålla för anstalten nödiga lokaler.

Anledningen till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag är en av stiftelsens styrelse gjord framställning, att staten måtte övertaga stiftelsen med dess tillgångar. I anledning av denna framställning har närmare utredning rörande förevarande spörsmål åvägabragts av två olika sakkunnignämnder; på den senare nämndens utlåtande har Kungl. Maj:t grundat sitt nu framlagda förslag. Framställningen är närmast föranledd av det förhållandet, att stiftelsen i sin organisation och sina resurser icke har den stadga och den styrka, att ett behörigt fyllande av dess syftemål kan anses vara betryggat. Det är framför allt bostadsfrågan, som givit anledning till oro.

I anledning av nu berörda förhållanden har departementschefen framkastat den frågan, huruvida det allmänna borde övertaga vården av de blinda dövstumma och de blinda sinnesslöa och huru i sådant fall detta borde ske. På grund av den utredning, som i ärendet förebragts, anser departementschefen det vara klargjort, att det allmänna icke längre kunde undandraga sig att på ett verkligt effektivt sätt taga sig an vården av ifrågasvarande abnorma. Enär antalet av dem, vilka behövde vård, vore jämförelse ringa, kunde det enligt departementschefens mening icke bliva tal om annat än en enda, för hela landet gemensam vårdanstalt. Vidare avser förslaget att tillgodose också de blinda, som jämte blindheten lida av ytterligare lyten, andra än dövstumhet eller sinnesslöhet. Jämväl utskottet finner det vara tydligt ådagalagt, att sådana åtgärder nu böra vidtagas, varigenom vården av de blinda dövstumma och de blinda sinnesslöa samt dem närstående grupper av abnorma kommer att bliva en statens angelägenhet; och anser sig utskottet böra förorda att denna angelägenhet

ordnas, på sätt föreslagits, genom statens övertagande av omförmälda stiftelse.

Vidare har departementschefen berört den under utredning varande frågan om omreglering av dövstumskolväsendet, vilken fråga skulle kunna ställas i samband med lösandet av förevarande spörsmål, men har departementschefen funnit tydligt, att därest den nu föreliggande frågan om vården av blinda med komplicerat lyte skulle göras beroende av nämnda spörsmål om dövstumundervisningens omreglering, detta komme att föranleda ytterligare dröjsmål med tillgodoseendet av det överhängande behov av dylik vård, som uppenbarligen vore för handen, och har departementschefen därför ej ansett sig böra ifrågasätta en sammankoppling av de båda spörsmålen. Utskottet finner skäl tala för att frågan om beredande av nödig vård åt de blinda med komplicerat lyte nu löses ensam och oberoende av frågan om dövstumväsendets omorganisation. I detta sammanhang vill utskottet uttala sin anslutning till departementschefens yttrande angående angelägenheten av att den igångsatta utredningen av frågan om dövstumväsendets omorganisation måtte så skyndsamt som möjligt föras till sitt slut.

Departementschefen har därefter till skärskådande upptagit ett par frågor av mera principiell innebörd, av vilka den ena rör sig därom, huruvida i samband med vårdanstaltens inrättande skoltvång borde stadgas för ifrågavarande abnormala, och den andra avser fördelningen av omkostnaderna för vårdanstaltens underhåll. Beträffande det första spörsmålet ställer sig departementschefen avvisande gentemot tanken på införande av obligatorisk undervisning för sådana abnormala, om vilka här är fråga. I fråga om fördelningen av kostnaderna ansluter sig departementschefen till det av de sakkunnige framlagda förslaget, att kostnaderna för vården i den föreslagna anstalten skulle fördelas mellan staten, landstingen och de enskilde, en fördelningsprincip, som i ena eller andra formen råder beträffande andra grupper av abnormala. Mot de förslag, som av departementschefen i berörda två frågor framlagts, har utskottet intet att erinra.

Beträffande förläggningssorten för den föreslagna vårdanstalten hade den första sakkunnignämnden förordat ett i närheten av Uppsala beläget område, tillhörande hemmanen Hammarby. Den andra sakkunnignämnden, som ansåg kostnaderna för nämnda förslag vara jämförelsevis höga — detta delvis beroende på den valda platsens belägenhet — hade riktat sin uppmärksamhet på såväl Malmö som Lund och vid valet mellan dessa båda städer ansett sig böra förorda anstaltens förläggning till Malmö. Denna de sakkunnigas uppfattning har emellertid i den föreliggande framställningen frångåtts. Ehuru departementschefen som sin mening uttalat, att anstalten skulle få en i det hela tillfredställande förläggning, vilkendera

av de sålunde föreslagna platserna än komme att väljas, har han likväl för sin del funnit de skäl, som tala för en förläggning till Lund, vara de starkare. Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda, att den föreslagna vårdanstalten förlägges till Lund och att de för densamma erforderliga byggnaderna uppföras å ett av Lunds stad erbjudet, närmare angivet område. Vid övervägande av de skäl, som äro anförda för det ena och andra alternativet, har utskottet, på grund av vad i ovanberörda motioner till stöd för där gjorda framställningar uttalats, icke kunnat undgå att finna de skäl, som tala för en förläggning till Malmö, vara de mest övertygande. Utskottet anser sig därför böra i denna punkt avvika från Kungl. Maj:ts förslag och förorda, att den föreslagna vårdanstalten för blinda med komplicerat lyte förlägges til Malmö samt att de för densamma erforderliga byggnaderna uppföras å det av Malmö stad erbjudna, i ovanberörda statsrådsprotokoll närmare angifna tomtområde.

Den för byggnadsarbetets utförande erforderliga summan uppgår till sammanlagdt 521,000 kronor, och har utskottet mot sagda belopp icke funnit anledning till erinran.

Utskottet, som icke i övrigt haft något att anmärka mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får följaktligen hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till herrar Petréns och Rydéns ovanberörda motioner, må

a) för anordnande genom statens försorg av nödig anstaltsvård för blinda med komplicerat lyte, besluta upprättande av en för ändamålet erforderlig vårdanstalt samt för uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Th. Kellgren utarbetade ritningar, av därför behövlige byggnader med tillhörande anläggningar å det av Malmö stad erbjudna, av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 20 juni 1914 närmare angivna tomtområdet bevilja ett anslag å 521,000 kronor och därav på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel låta redan under år 1914 förskottsvis utanordna vad av sistnämnda belopp kan under året erfordras,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vid den tid, då den föreslagna statsanstalten träder i verksamhet, för statsverkets räkning övertaga drottning Sofias stiftelses och den till denna stiftelse anknutna vårdanstal-

tens dåvarande tillgångar under utfästelse å statens vägnar om fullgörande av de särskilda villkor och förbehåll, som innehållas i stiftelsens reglemente eller eljest kunna vara fästade vid sagda tillgångar eller särskilda delar därav.

Stockholm den 11 augusti 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från Första kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *O. Jonsson*, greve *Ph. O. L. Klingspor*, *A. N. Hahn*, *A. Åström*, *G. M. H. Ekelund*, *F. Berglund*, *N. O. Bruce*, greve *N. F. Posse*, *C. I. Asplund*, *J. S. Almer* och *A. R. Rooth* samt
från Andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *K. V. Rydén*, *J. Ström*, *G. Odqvist*, *A. Wiklund*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson* i Digernäs, *A. Anderson* i Råstock, *G. A. Molin* i Södertälje, *H. Lemke*, *J. Andersson* i Stårte och *J. Erlansson*.

Reservation

av greve *F. Cl:son Wachtmeister*, som ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar *Petréns* och *Rydéns* ovanberörda motioner, må

a) för anordnande genom statens försorg av nödig anstaltsvård för blinda med komplicerat lyte, besluta upprättande av en för ändamålet erforderlig vårdanstalt samt för uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten *Th. Kellgren* utarbetade ritningar, av därför behövliga byggnader med tillhörande anläggningar å det av *Lunds stad* erbjudna, av departementschefen i

Statsutskottets utlåtande Nr 89.

statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 20 juni 1914 närmare angiva tomtområdet bevilja ett anslag å 521,000 kronor och därav på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel låta redan under år 1914 förskottsvis utanordna vad av sistnämnda belopp kan under året erfordras,

b) — — — — —
